

BÚSTIA

Era el decret vaticà *Ilerdensis et Barbastrensis de finum mutatione* que, instigat per l'episcopat espanyol, feia que 84 parròquies del Bisbat de Lleida a la Ribagorça, la Llitera i el Baix Cinca hagueren de passar d'immediat al bisbat hispano-aragonès de Barbastre-Monzó i, tot seguit, el 15 de juny de 1998 es va haver de renunciar a 27 parròquies més. Cloïa així 800 anys de pertinença de la Franja de Ponent al Bisbat de Lleida.

Com diu l'historiador calaieitès Joaquim Montclús (*Revista de Catalunya* 1995 i 1998), "amb aquesta decisió, el Vaticà, de ben segur mal informat, si Déu i els homes no hi posen remei, culminarà l'obra d'un dels genocidis culturals que va començar ja fa més de 800 anys".

Durant aquests deu anys ens hem -o ens han- entretingut amb la disputa de la pertinença de les obres d'art del Museu Diocesà de Lleida. Des d'Aragó, la premsa, els partits polítics catalanòfobs com el PP o la CHA, la mateixa administració i el govern -començant per Justícia d'Aragó- han insultat tant com han volgut el bisbe de Lleida, Catalunya i els catalans, i han negat l'existència de la Franja.

Hem entrat en el joc del fals litigi sobre els béns artísticoreligiosos i, capficats a resoldre la propietat -com si no fos òbvia-, hem caigut en el parany de la cortina de fum que ens ha amagat allò realment important: les parròquies, els pobles, la gent. Segregats del Bisbat de Lleida, arrencats de la seua cultura i llengua. Fa deu anys l'Església va culminar el genocidi cultural entre la gent de Ponent i sembla que ens n'hem oblidat.

Sobre les obres d'art no cal parlar-ne gaire. Si hi ha alguna peça aragonesa que no hagi estat adquirida o lliurada voluntàriament al Museu Diocesà de Lleida potser s'haurà de tor-

L'art del teatre

S'ha presentat l'última pel·lícula de Daniel Calparsoro, protagonitzada per Ariadna Gil i Jordi Mollà, dos grans actors formats a l'Institut del Teatre, en una època en què ser actor no estava de moda, en què ser artista estava restringit a la gent que realment sentia el teatre i la interpretació com una forma de vida; "bohémis", en deien.

Aquesta època, desgraciadament, ha passat, la professió està canviant i dona lloc a un nou panorama: sèries de televisió que expliquen el que es fa a les classes d'interpretació, programes com *Operación triunfo*, que promouen el fet de ser artista i famós com a mitjà de guanyar molts diners, tant com abans ho era estudiar dret o econòmiques. I no és així. El teatre és un art instintiu, passional, creatiu, vocacional... En ell s'han de transmetre sentiments, emocions. És una professió que s'ha de sentir molt a dins de les entranyes, que es du o no a la sang i a la pell, que no es pot banalitzar com es fa, perquè si continuem així, sense protegir-lo, es perdrà un art.

És un art com la pintura, la música, l'escriptura... S'ha posat de moda una professió que pot deixar l'escena teatral i cinematogràfica en breu espai de temps amb un escenari molt pobre. I que farà que a poc a poc tota la màgia del teatre i del cinema es perdi.

Esperem que no sigui així.

NÚRIA LLISTOSELLA BITTERHOFF
Barcelona

nar. Pel que fa a les obres d'art de la Franja, la Institució Cultural de la Franja de Ponent ho diu ben clar: "Han d'estar allà on pertanyen legalment i històricament, respectant la nostra cultura i la unitat museística, tal com diu la UNESCO, és a dir, des de la Franja demanem la unitat de les peces a Lleida, en un museu que ha d'incloure i fer honor als nostres 800 anys d'història". Això, si més no, fins que el govern d'Aragó i l'Església no reconeguin i respectin la llengua, cultura i identitat de la Franja. Aleshores podrem parlar de subseus a la Franja del nostre museu, el Museu de Lleida Diocesà i Comarcal.

GUILLEM CHACÓN
Mequinensa

Carta a un lladre

Des de fa molt de temps, m'he acostumat a dur sempre una petita bossa de mà per considerar-ho molt pràctic per portar en un únic espai les meves coses personals: l'última fotografia de la meua difunta esposa, una altra amb el meu difunt oncle, una valuosa (per a mi) agenda amb adreces i telèfons -ara per ara, difícils de tornar a aconseguir-, una cartera, dues targetes d'autobús i la de la Seguretat Social, una fotocòpia del meu DNI i del de la meua esposa, unes ulleres graduades amb la seva funda, una pinta, calendaris, targetes de visita, un bolígraf, un encenedor, pastilles per a la tos i, en el mo-

ment dels fets, uns 150 euros.

No fa gaire vaig anar a recollir les fotografies d'un viatge i com que eren bastants, a part dels àlbums, vaig portar un carret de la compra per posar-ho tot a dins. Amb la confusió d'una darrera pregunta al dependent em vaig deixar la bossa de mà sobre el mostrador amb les fotos, els negatius i els àlbums. En arribar a casa, la vaig trobar a faltar. Hi vaig tornar ràpidament, però ja no hi era.

Com que em considero una personal normal, jo no hauria actuat d'aquesta manera, sinó que en veure un objecte evidentment oblidat en un lloc, ho hauria notificat de seguida (en aquest cas, al també despistat i incrèdul dependent) sense quedar-m'ho i hauria posat en pràctica una paraula, malauradament ja en desús: *honradesa*. Amb la petita satisfacció de saber que no trigaré gaire a rescabalar-me de la pèrdua dels diners i de la gran tristesa per la pèrdua de les coses sentimentals, i de l'actuació de segons quins éssers anomenats *aus de rapinya*, només em resta desitjar-li al desaparegut lladre que tot el que mengi se li posi bé i que a les nits tingui somnis felços.

XAVIER BONIL I MARTÍ
Barcelona

Hepatitis

Som l'ASSCAT (Associació Catalana de Malalts d'Hepatitis C) i volem expressar amb aquest escrit la nostra indignació per tot el que s'està dient i escrivint als mitjans de comunicació referent al macrojudici del cas Maeso. No entenem com les administracions públiques, sanitàries i els col·legis de metges no corregeixen les declaracions sobre la malaltia i el punt de vista que té aquest senyor de les formes de contagi.

Pensem que les seves paraules poden crear encara més alarma social quan, i segons els metges hepatòlegs, el contagi solament és a través de via parental -contacte sang amb sang.

VENTURA SOLER BARÓ
Presidenta de l'ASSCAT,
Barcelona

'Vaques boges' o homes bojós

Sempre he defensat que la via de transmissió de l'EEB (encefalitis espongiiforme bovina) més probable és la que considera que es produeix a través del consum de farines de carn procedents d'altres animals infectats i que als humans se'ls transmet mitjançant el consum de carn de boví, però reconec que no sigui l'única teoria sobre aquesta transmissió. L'estudi publicat a *The Lancet* indica que han estat els humans els que han transmès la malaltia a les vaques.

Si el fet es confirma, ens du a pensar en com de baix pot caure l'home. ¿No els sembla greu que es venguin restes humanes (cadàvers) per produir farines de carn amb la finalitat d'alimentar els animals? Després culpem els ramaders i els animals. No és estrany que la naturalesa es reveli contra la mesquinesa dels especuladors sense ànima.

Jesús D. Mez
Madrid

◆ Totes les cartes adreçades a la **Bústia** de l'AVUI han de portar les dades personals dels seus autors: nom, cognoms, adreça, número de telèfon i número del carnet d'identitat. En cap cas es mantindrà correspondència sobre les cartes adreçades i no publicades ni s'atendran trucades telefòniques. Es poden enviar per correu, fax (93 316 39 36) o a l'adreça electrònica bustia@avui.com.

DES DEL MOLÍ

QUAN MAI NO HAS IMAGINAT LA MORT

MARIA DE LA PAU JANER

Quan som infants, pensam que el nostre món, aquell que ens protegeix i ens fa sentir segurs, és immutable. Aquesta és la joia de ser un nin: no sentir la por d'allò que és incert. Ignorar la mort. Això ens dona força i ens fa entendre la realitat com un joc magnífic. La constatació de la mort arriba tard o d'hora. És una descoberta que pot fer-se als cinc anys o als deu, però que marca un punt d'inflexió en l'existència. Jo diria que significa un punt i a part, l'inici d'una altra part del viure.

En Jaume, el meu fillol, ha complert no fa gaire els sis anys. Té uns ulls foscos i immensos que t'omplen la vida de preguntes. És fet d'aquella sensi-

bilitat que marca la gent del meu llinatge, i que ens fa vulnerables i forts alhora. No sabia explicar-ho. L'altre dia, en Jaume va descobrir la mort. Va descobrir-la de sobte, sense voler-ho, sense acabar d'entendre res. En Pau, un dels seus millors amics, que havia patit una llarga malaltia, es va morir. Encara tenien vacances a l'escola, però el dia del retorn a classe s'apropava. Molts dels seus companys de curs ja ho sabien, perquè les mares ho havien comentat. Na Maria del Mar,

la mare d'en Jaume, la meua germana, va saber que li ho havia d'explicar. Costa de dir-li a un infant que mai no s'ha imaginat la mort que la mort arriba. En els últims temps, en Pau anava sempre en una cadira de rodes. En Jaume s'asseia a la seva vora i li explicava coses.

Quan va saber que mai no tornaria a veure el seu amic, en Jaume es quedà en silenci. Obrí els ulls negres i es posà seriós. Després preguntà: "I si no puc tornar-lo a veure mai més,

com me'n recordaré d'ell?". És curiós com un infant pot trobar en una simple pregunta el gran interrogant de la vida i la mort. En Jaume intuïa que la mort ens porta a l'oblit, i que l'oblit és la mort definitiva. Ell no volia aquell destí per al seu amic. Volia guardar-lo per sempre a la seva memòria de nin, però li semblava difícil. Hi ha tants fets minúsculs i enormes que ens distreuen el pensament. Ens morim i continuam vivint, si algú ens recorda. La mort definitiva és la desmemòria absoluta dels vius. Sense que ningú no li ho hagués explicat, en Jaume ho havia entès. En la seva vida d'infant que riu i que imagina, que juga i que aprèn coses, s'havia marcat un punt i a part.